

Nieuwsbrief Platform Rampjaar Herdenking – nr. 24 (mei 2022)

Webinar 13 mei: Luc Panhuysen over zeehelden in de Gouden Eeuw

WOERDEN - De zeehelden in de Gouden Eeuw waren de topvoetballers van anno 2022. Vaak van eenvoudige komaf, werden ze op handen gedragen en kregen zij meestal een schitterend praalgraf. Welke rol speelden zeehelden in de tijd van het Rampjaar? Gouden Eeuw-kenner Luc Panhuysen neemt u mee in een boeiend webinar, waarbij hij ongetwijfeld ook zal ingaan op zijn nieuwe pas verschenen boek *Het monsterschip*. Hierin vertelt hij, met opmerkelijke details over het rauwe leven op zee, op meeslepende wijze het nieuwe verhaal van admiraal Tromp en de historische zeeslag bij Duins in 1639. Aanmelden kan [hier](#).

NIEUW: Boekenspecial met bijna 20 boeken over het Rampjaar!

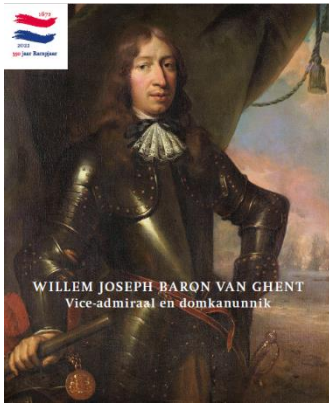

WOERDEN – Dec Rampjaarherdenking leeft! Zo zijn er dit jaar al bijna twintig boeken verschenen over het Rampjaar. De boekencollectie omvat o.a. een biografie over Willem III, brieven van Johan de Wit en Constantijn Huygens en boeken over Franse oorlogsmisdaden, maar ook stripboeken en zelfs enkele kinderboeken.

Het Platform Rampjaarherdenking publiceert een Rampjaar Boekenspecial in samenwerking met acht uitgevers. De krant is als bijlage bij de Nieuwsbrief opgenomen en kan ook worden gedownload.

Bekijk de [boekenspecial](#) digitaal.

Platform herdenkt Slag bij Solebay en Van Ghent in Domkerk

UTRECHT – Willem Joseph baron van Ghent tot Drakenburgh (in 1626 geboren in Winssen) nam deel aan roemruchte operaties zoals de Vierdaagse Zeeslag en de Tocht naar Chatham in 1666. Als luitenant-admiraal van Holland en West-Friesland - onder Michiel de Ruyter - nam hij deel aan de Slag bij Solebay op 7 juni 1672. Daarbij werd hij dodelijk getroffen. In 1680 werd hij bijgezet in een door Rombout Verhulst gemaakt praalgraf op het hoogkoor van de Domkerk (Van Ghent was ook Domkanunnik).

Het Platform Rampjaarherdenking organiseert in samenwerking met de Utrechtse Domkerk, de Vereniging W.J. Baron van Ghent en de Historische Vereniging Oud-Utrecht een herdenkingsbijeenkomst op dinsdag 7 juni om 11 uur. Het programma vermeldt o.m. een lezing van prof. dr. Renger de Bruin en een concert van Camerata Capelle. Vanaf vandaag is het mogelijk plaatsen te reserveren voor deze bijeenkomst. Er zijn in totaal 500 plaatsen beschikbaar dus wees er snel bij! Belangstellenden kunnen zich via de [link](#) aanmelden.

Stedelijk Museum Coevorden : *Mijndert & Karel, Helden van Coevorden*

COEVORDEN – In hetzelfde jaar als Groningen, 1672, is Coevorden bevrijd door Carl von Rabenhaupt met hulp van de Coevordense schoolmeester en koster Mijndert van der Thijnen. De stad was destijds bezet door de beruchte Munsterse Bisschop Bernhard van Galen, beter bekend als 'Bommen Berend'. Het ontzet van Coevorden was van nationaal belang tijdens het Rampjaar.

De tentoonstelling is te zien in het Stedelijk Museum Coevorden van 9 april tot 25 september 2022. Voor meer informatie zie de [website](#).

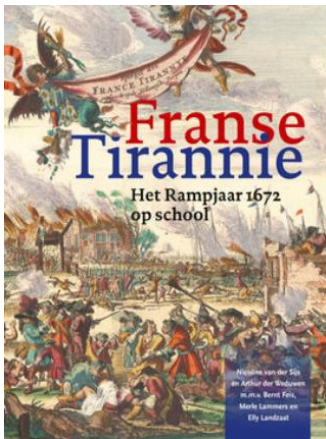
Stad houdt Stand – Groningens Ontzet in het Groninger Museum

GRONINGEN – Nederland werd in 1672 van alle kanten aangevallen en ook de stad Groningen bleef niet ongedeerd. Wekenlang werd de stad gebombardeerd, maar zij hield stand en op 27 augustus gaven de Duitsers het op. Het behoud van de stad bleek een keerpunt in het rampjaar. Tot op de dag van vandaag wordt het Groningens Ontzet op 28 augustus gevierd.

Het Groninger Museum wijdt aan het Ontzet de expositie *Stad houdt Stand* waar o.a. schilderijen, kanonnen, een maquette van de belegering van de stad en een spetterende filmcollage over de jaarlijkse viering van het ontzet wordt getoond. De expositie is te zien tot en met 30 oktober 2022. Voor meer informatie bekijk [de website](#).

Franse Tirannie: gruwelijk schoolboek over 1672

ZWOLLE – De indrukwekkende gebeurtenissen van het Rampjaar leidde al in 1674 tot de verschijning van een schoolboekje, *Nieuwe Spiegel der Jeught of Fransche tyrannye*, over ‘de verschrikkelijke gruweldaden’ die de Fransen in de Lage Landen hadden gepleegd. Het boekje was opgezet als dialoog tussen een vader en zoon; de oudst bewaard gebleven exemplaar dateert uit 1680.

Ter ere van 350 jaar Rampjaarherdenking verscheen er bij Waanders Uitgevers een hertaling van de *Nieuwe Spiegel*, uitgegeven door Nicoline van der Sijs en Arthur der Weduwen, onder de titel *Franse Tirannie. Het Rampjaar 1672 op school*, m.m.v. Bernt Feis, Merle Lammers en Elly Landzaat. Voor meer achtergrondinformatie lees en leer via de [link](#).

Expositie-tournee over Rampjaar gestart in bibliotheken Zeist en Bodegraven

ZEIST/BODEGRAVEN – Op woensdag 20 april was de feestelijke opening van de Rampjaar-expositie *Franse Tirannie in Holland* in de bibliotheek van Bodegraven. Dit ging gepaard met een workshop, georganiseerd door Probiblio, waarbij kinderen een replica van het fort Wierickerschans moesten nabouwen. Verder kreeg wethouder Odd Wagner als eerste het nieuwe boek *Franse Tirannie; het Rampjaar 1672 op school* aangeboden kreeg.

De expositie zelf zal tot 13 mei te zien zijn in de bibliotheek in Bodegraven. Waarna hij direct zal doorgaan naar bibliotheek Rijn en Venen in Alphen aan de Rijn. De tweede lopende

expositie met het thema *Utrecht in het Rampjaar* gaat op 3 mei van de bibliotheek in Zeist naar de bibliotheek in Mijdrecht.

Voor de actuele programma's en voor de lijst van expositie locaties die nog op de planning staan bekijk ook onze [website](#).

Dag van het Kasteel lanceert Rampjaar kastelenkaart

LANDELIJK – Dit jaar staat Dag van het Kasteel op 6 juni in het teken van *Een ramp is van alle tijden*, met de focus op het Rampjaar 1672. In dat jaar vielen verschillende troepenmachten Nederland binnen en lieten een spoor van verwoesting achter. Ook kastelen, buitenplaatsen en landgoederen waren vaak slachtoffer van deze oorlog. Om goed te verbeelden hoe groot de impact was een Rampjaar op kastelen en buitenplaatsen

heeft Dag van het Kasteel een interactieve Rampjaar Kastelenkaart ontworpen. Deze kaart geeft een prachtig overzicht van waar de verschillende binnenvallende troepen schade hebben aangericht of welke locaties er juist zonder kleerscheuren vanaf zijn gekomen. Bekijk de [Rampjaar Kastelenkaart](#) en ontdek welke kastelen en buitenplaatsen betrokken waren bij het Rampjaar 1672!

Kijk terug naar het webinar over Amsterdam in het Rampjaar

AMERSFOORT - Jaap Evert Abrahamse, onderzoeker op gebied van stadsgeschiedenis en is verbonden aan de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Hij heeft op 15 april 2022 een webinar verzorgd met de titel: *“Aengaende de bescherming en securiteit van dese stad”*: de verdediging van Amsterdam in het Rampjaar 1672. Terugkijken kan via de [link](#).

KNHG-congres in Den Bosch: de geur van het Rampjaar...

DEN BOSCH – In samenwerking met Vrienden van De Witt en het Platform Rampjaarherdenking organiseerde het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap (KNHG) een voorjaarscongres op 22 april 2022. Het congres vond plaats in de Citadel van Den Bosch. Dit jaar stond dit in het teken van het Rampjaar, met als thema *Bloed, kruut en tranen*.

Het ochtenddeel van het congres stond in het teken van de betekenis van het Rampjaar toen en nu. Professor Maarten Prak (Universiteit Utrecht) verzorgde een plenaire lezing, waarna er een paneldebat plaatsvond. Tijdens het congres werd ook ‘de

geur van 1672’ onthuld; Christian Melsen (Vrienden van De Witt) en Bernt Feis (Platform Rampjaarherdenking) mochten als eersten de geur opsnuiven van o.a. stinkbommen en bloesems. Gedurende het middagprogramma werd recent (historisch) onderzoek naar ontwikkelingen gedurende het Rampjaar gepresenteerd. Voor meer inf. zie www.knhg.nl

Aan de slag met de Vestingsteden kaart als online puzzle

NIEUWERSLUIS– Bewezen: ‘ouderwets’ puzzelen is goed voor je gezondheid! Stichting Liniebreed Ondernemen begon met het maken van onlinepuzzels van forten gedurende de Coronacrisis. Meer en meer forten en vestingsteden werden omgetoverd tot puzzels. Speciaal voor de Rampjaar herdenking maakte Liniebreed een puzzel van de gezamenlijk uitgebrachte Vestingstedenkaart, waarop alle 90 aangesloten vestingsteden worden vermeld. Maak de nieuwste onlinepuzzel van

Liniebreed Ondernemen en zet de snelste tijd neer! Je vindt de Rampjaar vestingstedenkaart puzzel [hier](#).

Dag van het Kasteel: Krant ‘Kasteelverhalen: over rampen en veerkracht’

LANDELIJK – De Dag van het Kasteel staat in het teken van de verhalen van kastelen en buitenplaatsen. Samen met hun tuinen, parken en landerijen zijn ze onderdeel van het Nederlands landschap en van de geschiedenis. Op deze dag vertellen eigenaren, beheerders, medewerkers, vrijwilligers en andere betrokkenen de verhalen van hun geliefde monument. Bekijk en lees [hier](#) de krant ‘Kasteelverhalen: over rampen en veerkracht’.

27 mei 2022: De 80 van de Oude Hollandse Waterlinie

HOORNAAR – Op vrijdag 27 mei start de mars in Hoornaar. De spannendste waterlinie van Nederland is de rode draad van de wandeltocht van 80 km, onderdeel van de Vierdaagse Alblasserwaard. De tocht zit vol met mooie gebouwen, bruggen, sluizen en waterkeringen. Deelnemers worden op vanaf Hoornaar per bus naar het Fort Waver-Amstel (ook bekend als Fort de Nes of Fort Nessersluis) bij Nessersluis gebracht. Hier start de wandeltocht (Kennedymars) van 80 km die binnen 20 uur gelopen dient te worden.

[Inschrijven](#) kan tot 20 mei 2022.

28 en 29 mei: Spetteren in de Vesting

GORINCHEM – Op 28 en 29 mei zal de binnenstad van Gorinchem in het teken staan van water. Op zaterdag is er van 10:00 – 17:00 uur op het Melkpad een markt: *Les sauveurs de Metropole* en op zondag kun je op de Langendijk ‘nieuwe’ kleding scoren tijdens Cash out your closet. In de winkelstraten zullen optredens zijn van muzikanten en straattheater.

Voor meer informatie bekijk de [website](#).

Museum De Waag: Het verraad van Deventer. Rampjaar 1672

DEVENTER – Vanaf 22 mei a.s. presenteert Museum De Waag de tentoonstelling ‘*Het verraad van Deventer. Rampjaar 1672*’, waarin het beleg en de overgave van de stad centraal staat. De tentoonstelling toont de belegering van Deventer door de Duits-Franse overmacht. De vorst-bisschop van Munster, Bernard von Galen alias ‘Bommen Berend’, dreigde met zijn gevreesde kanonnen, mortieren en brandbommen de stad in vuur en vlam te zetten. Toen Deventer zich niet overgaf liet hij de stad van drie zijden beschieten.

Burgemeester Hendrick Nilant zag daarom geen andere oplossing dan de stad al een dag na belegering over te geven. Eeuwenlang werd de Deventenaren de snelle overgave van 1672 nagedragen als verraad aan de Republiek. Maar het was ook *Deventer dat als enige stad in Overijssel überhaupt* weerstand bood tijdens de inval. Bezoekers van De Waag kunnen straks zelf interactief hun oordeel vellen: had Deventer zich tot het uiterste moeten verdedigen of deed de stad er beter aan zich over te geven?

Voor meer informatie bekijk de [website](#).

Landgoed Fraeylemaborg: *Twee jonkers in ongenade*

SLOCHTEREN – Landgoed Fraeylemaborg in Slochteren maakt een tentoonstelling rond borgheer Osebrandt Johan Rengers (1621-circa 1680). Ook zijn schoonzoon, de latere borgheer Henric Piccardt (1636-1712) krijgt aandacht. Hierbij staat het Rampjaar 1672 centraal. De levensverhalen van Rengers en Piccardt komen op pijnlijke wijze samen in 1672.

De [tentoonstelling](#) is van 29 april tot en met 2 oktober 2022 te bewonderen op Landgoed Fraeylemaborg.

Moord en Brand! *Slot Zuylen en Rampjaar 1672*

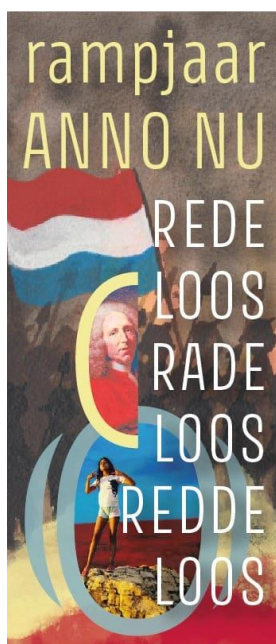

OUD-ZUILEN – Op 3 juni opent op Slot Zuylen de tentoonstelling ‘*Moord en Brand! Slot Zuylen en Rampjaar 1672.*’ Aan de hand van eigen collectie en bijzondere bruiklenen wordt een indringend beeld geschetst van de vernietiging van de Vechtstreek door Franse troepen. Slot Zuylen wist aan deze ramp te ontkomen, maar hoe?

Meer over de Vechtstreek in het nieuwe boek van Daan Wolfert: *Een ramp voor de Vechtstreek* (uitg. Verloren).

De [tentoonstelling](#) is van 3 juni t/m 18 september te bezoeken.

Woerden: *Muziektheater Rampjaar Anno Nu*

WOERDEN – Op zaterdag 11 juni wordt in de Opstandingskerk aan de Wilhelminalaan 8 in Woerden een muziektheatervoorstelling gehouden over Rampjaar van toen en van NU. De cast bestaat uit nieuwe talenten, operazangers, popzangers, acteurs en muzikanten, met een afwisselend programma tussen klassiek en pop, met prachtige arrangementen. Op het slagveld worden ook twee “legers” ingezet: een klassiek koor en een urban hedendaags dans ensemble.

In deze voorstelling zal er een lijn worden getrokken tussen het rampjaar dat zich in 1672 plaatsvond en dat wat plaatsvond rond 2020, denk aan alle ellende die de Covid-pandemie met zich heeft meegebracht. Zoals gebruikelijk in muziektheater, wordt het verhaal aangevuld en verrijkt met een muzikaal repertoire. Een gevarieerd, eclectisch repertoire, symbolisch voor de twee historische momenten, zo ver uit elkaar, maar zo vergelijkbaar. Dus aan de ene kant: prachtige barok-melodieën in het Frans gezongen (o.a. Rameau, Lully). Aan de andere kant: muziek van deze tijd, in het Nederlands gezongen (o.a. Herman van Veen, Blof, Toon Hermans).

Voor de meest actuele programma’s en prijzen kunt u terecht op de

[website](#).

Stichting
Platform Rampjaarherdenking 1672 - 2022

Bezoek- en postadres: Houttuinlaan 4, 3447 GM Woerden
Telefoon: 06 83 00 75 62 IBAN NL61 RABO 0357 1483 98 KvK 7864 5166

contact@rampjaarherdenking.nl rampjaarherdenking.nl

- **Bestuur:** drs. Bernt Feis, voorzitter; drs. Bart Engbers, vicevoorzitter; drs. Merle Lammers, secretaris; Patrick van Leeuwen LLM, penningmeester; drs. Job van den Broek, Bert Bouwmeester en ir. Jos Cuijpers, bestuursleden
- **Comité van Aanbeveling:** drs. A.A.M. Brok, drs. Marieke Brugman, drs. Reinildis van Ditzhuyzen, drs. Luc Panhuysen, dr. Peter Rehwinkel, dr. Niko Roorda, Gerda Verburg
- **Medewerkers en stagiaires:** Bram van Dorp, Kaylee Overkleef en Mees Spijkerman. Redactie en verzending Nieuwsbrief en Magazijn: drs. Job van den Broek en drs. Merle Lammers
- **Website** www.bootsystems.nl
- **Oplage Nieuwsbrief:** 10.350 ex.; verzending www.ymlp.nl

Fonds
1818

